

Nove perspektive:
 migracije u centralnoj i jugoistočnoj
 europskoj regiji
 Simpozij
 08-09 05 2009

Login

Simpozij je dio projekta
PUNO SREĆE! Migracija danas
 Perspektive iz Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula

The symposium is part of the project
**Good Luck! Migration Today - Perspectives
from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul**

A project of Initiative Minderheiten in
cooperation with ERSTE Stiftung, gangart,
Peregrina, Akademie der Bildenden Künste
Wien, trafo.K, Institut für Wissenschaft und
Kunst, Queer Zagreb, Goethe Institut
Kroatien, Center for Peace Studies Zagreb,
Institute for Migration Zagreb, WHW Zagreb,
Kontekst Galerija Belgrade, Anti Trafficking
Center Belgrade, Migration Department Bilgi
University Istanbul.

ERSTE foundation is main partner of the
project *Good luck! Migration Today -
Perspectives from Vienna, Belgrade, Zagreb
and Istanbul.*

Simpozij je dio projekta

**Puno sreće! Migracija danas - perspektive
iz Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula**

Projekt Initiative Minderheiten u kooperaciji sa
ERSTE Stiftung, gangart, Peregrina, Akademie
der Bildenden Künste Wien, trafo.K, Institut für
Wissenschaft und Kunst, Queer Zagreb,
Goethe Institut Kroatien, Center for Peace
Studies Zagreb, Institute for Migration
Zagreb, WHW Zagreb, Kontekst Galerija
Belgrade, Anti Trafficking Center Belgrade,
Migration Department Bilgi University Istanbul.

ERSTE zaklada je glavni partner projekta
*Puno sreće! Migracija danas - perspektive iz
Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula.*

New Perspectives:
Migration in the Central and
Southeast European Region
Symposium

Nove perspektive:
migracije u centralnoj i
jugoistočnoj europskoj regiji
Simpozij

08-09 05 2009

GOETHE-INSTITUT KROATIEN
ULICA GRADA VUKOVARA 64
HR - 10000 ZAGREB

GOOD LUCK!

Migration Today - Perspectives from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul

The project *Good Luck!* deals with migratory movements and policies in Austria, Serbia, Croatia and Turkey since the late 1980s and their cultural and economic aftermath. Linked by the Austrian government's recruitment policy since the 1960s, the four countries experienced further and new migratory movements in the last 20 years. Immigration does not only concern Western Europe. Former classical emigration countries such as Turkey and Former Yugoslavia have become immigration destinations as well. The Chinese community in Belgrade and Moldavian nurses in Istanbul are merely two examples which illustrate the new situation. The project is centred around cooperations between activists, scientists, artists and cultural producers from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul. The products which are developed by translocal research teams will be shown in a documentary and an art exhibition in Vienna (Semperdepot), Belgrade (Kontekst Galerija) and Istanbul (Çırağan Su Deposu). The symposium in Zagreb is the project's kick-off.

PUNO SREĆE!

Migracija danas - Perspektive iz Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula

Projekt *Puno sreće!* bavi se migracijskim kretanjima i politikama u Austriji, Hrvatskoj, Srbiji i Turskoj od kasnih 1980-ih, te njihovim kulturološkim i ekonomskim posljedicama. Povezane državnom politikom regrutiranja radne snage od strane Austrije 1960-ih godina, te četiri zemlje su pogotovo u zadnjih 20 godina doživjele nova migracijska kretanja. Useljavanje se ne odvija više samo u zapadnom dijelu Europe. Prijašnje klasične iseljeničke zemlje, kao što su Turska ili bivša Jugoslavija, postale su i same iseljeničke zemlje. Postojanje kineske zajednice u Beogradu ili one moldavskih njegovateljica u Istanbulu, samo su dva od puno primjera koji ukazuju na tu novu situaciju. Srž projekta čine kooperacije između aktivista, znanstvenika te umjetničkih i kulturnih producenata iz Beča, Istanbula, Beograda i Zagreba. Produkti koje će izraditi translokálni istraživački timovi, bit će pokazani na dokumentarnoj izložbi i na umjetničkoj izložbi u Beču (Semperdepot), Beogradu (Kontekst Galerija) i Istanbulu (Çırağan Su Deposu). Simpozij u Zagrebu predstavlja početak projekta.

Jasmina Janković

Ein bestimmtes Stück Papier

Mi und Ma haben endlich einen Termin zur Verleihung der Staatsbürgerschaft bekommen, sage ich zu No. So ein Glück! Was soll daran so positiv sein? Nun ja, an sich ein bürokratischer Umstand, den du nicht beeinflussen kannst, der aber dein Leben positiv oder negativ bestimmt. Ein bestimmtes Stück Papier mit einer bestimmten Landbezeichnung, einem bestimmten Staatswappen, das dann bestimmt, wohin du reisen darfst, ob du wählen darfst, ob du eine geförderte Wohnung kaufen darfst oder nicht. Ein Stück Papier bestimmt, dass du Mensch zweiter Klasse bist. Immerhin leben wir in einer Klassengesellschaft. In diesem Land, in welchem du nicht auf der Durchreise bist, sondern in ihm lebst. Und arbeitest. Und Steuern zahlst. Und Wohnbauförderung finanzierst. Für andere. Weil dein bestimmtes Stück Papier nicht für dieses Land bestimmt ist. Deshalb kannst du mit deiner Stimme nicht bestimmen. Erst wenn du das für dieses Land bestimmte Stück Papier in den Händen hast, darfst du von deinen (staats)bürgerlichen Rechten Gebrauch machen und versuchen, mit deiner Stimme zu bestimmen. Was ja nicht automatisch heißt, dass du tatsächlich bestimmen wirst. Und dass du keine Ausländerin mehr bist. Mi und Ma fragen, ob sie bei der Verleihung der Staatsbürgerschaft die Bundeshymne vorsingen müssen. Vielleicht, wer weiß? Aber eines ist sicher: Mit dem bestimmten Stück Papier dürfen sie eine geförderte Wohnung kaufen und können glücklich sein, dass sie einen so günstigen Kredit lebenslang zurückzahlen dürfen. Und No meint auch weiterhin: Was soll daran so positiv sein? Nun, der gute alte Brecht wusste Bescheid und schrieb schon damals, vor zwanzig Jahren: „Der Pass ist der edelste Teil von einem Menschen.“ Mit dem für dieses Land bestimmten Stück Papier bekommen Mi und Ma ihren edelsten Teil. Und können hoffen, dass sie durch dieses edle Stück Papier vielleicht auch als Menschen zur Gänze anerkannt werden. In diesem (staats)bürgerlich bestimmten Land.

Yellow sticky note with illegible text in the top left corner.

Yellow sticky note with illegible text in the top right corner.

ATM logo and text.

NEW PERSPECTIVES

Welcome to the symposium "New Perspectives: Migration in the Central and Southeast European Region", the first public event within the transnational exhibition project *Good Luck!*. Our wish is to relate – through the discussion about the initially collected research material – the scientific, artistic and activist positions and approaches of dealing with the contemporary issues on migration in the European-regional-local context. Considering the local perspectives, researching should be directed towards the simultaneous processes of immigration and emigration of workforce, the current issues of asylum and integration policies, as well as the new border regimes and the "illegalisation" of migrants; and further Croatia as a popular tourist destination and a tempting property and land market for foreign investors. Pertinent research areas could also be found in the development of the "brain circulation (drain and gain)" trend, that is, migration of highly educated people; next, in the example of the transnational social spaces formed through the regional activist networks/movements; in the cases of forced migrations during the wars in former Yugoslavia; and in mobility mapping of the members of sexual and gender minorities.

Enjoy the symposium!

NOVE PERSPEKTIVE

Dobrodošle i dobrodošli na simpozij "Nove perspektive: migracije u centralnoj i jugoistočnoj europskoj regiji", prvi javni događaj u sklopu transnacionalnog izložbenog projekta *Puno sreće!*. Želja nam je, kroz raspravljanje početno prikupljenog istraživačkog materijala, povezati znanstvene, umjetničke i aktivističke pozicije i pristupe bavljenja suvremenim pitanjima migracija u europskom-regionalnom-lokalnom kontekstu. S obzirom na lokalne perspektive, istraživačka propitivanja valja usmjeriti prema istovremenim procesima imigracije i emigracije radne snage; prema aktualnim pitanjima azila i integracijskih politika; kao i prema novim graničnim režimima i 'ilegalizaciji' migranata; ali i promatrajući Hrvatsku kao popularno turističko odredište, te primamljivo tržište nekretnina i zemljišta za inozemne ulagače. Također, relevantna istraživačka područja nalaze se i u razvoju trenda 'cirkulacije (odlijeva i priljeva) mozgova', tj. migracija visoko obrazovanih osoba; zatim na primjeru transnacionalnog društvenog prostora oblikovanog kroz regionalne aktivističke mreže/pokrete; u slučajevima prisilnih migracija za vrijeme ratova u bivšoj Jugoslaviji; te u mapiranju mobilnosti pripadnica i pripadnika seksualnih i rodničkih manjina.

Uživajte na simpoziju!

Some aspects of migratory movements in Croatia

Neki aspekti migracijskih tokova u Hrvatskoj

The presentation will try to position migration movements in Croatia in a broader regional context. It will provide an overview on different forms of migration that occur in the region (high skilled migration/labour migration, forced migration, illegal migration, trafficking, environmental migration etc.) and illustrate in which ways they are related with social and economic changes in Croatia. The presentation will closely relate to the reductionism found in the public/media towards migration related issues and generally, to the openness of society towards the 'Other' – reflecting not only a conservative and restrictive migration policy but also various forms of institutionalised racism. In this context, the deprivation of human rights will be pictured as one of the main pushing factors of migration in Croatia. In addition to that migration flows in Croatia and the region will be analysed in the framework of the existing Schengen regime and in relation to the lack of a common EU immigration policy. The importance of a comprehension for new migratory flows will be particularly emphasised, in regard to the shaping of new transnational social spaces which can describe more vividly the social position of (e)migrants and the need of new and operable concept of transnational citizenship.

Izlaganje će nastojati smjestiti migracijske tokove u Hrvatskoj u širi regionalni kontekst. Ponuditi će pregled različitih formi migracija koje se pojavljuju u regiji (od migracija visokobrazovanih osoba i generalno radnih migracija, do različitih oblika prisilnih migracija, ilegalnih migracija, traffickinga, ekoloških migracija...) te prikazati na koji su način povezane sa društvenim i ekonomskim promjenama u Hrvatskoj. Ujedno će se i pobliže osvrnuti na redukcionistički pristup javnosti i medija prema migracijama, te generalno spram otvorenosti društva prema 'Drugome' - koje se reflektira ne samo u konzervativnim i restriktivnim migracijskim politikama već i u različitim formama institucionaliziranog rasizma. U tom kontekstu, deprivacije u ljudskim pravima bit će promatrane kao jedan od osnovnih potisnih faktora migracije u Hrvatskoj. Također, migracijski tokovi u Hrvatskoj i regiji bit će analizirani u okviru i spram postojećeg Šengenskog režima i u odnosu spram nedostatka zajedničke europske imigracijske politike. Važnost razumijevanja novih migracijskih tokova posebno će biti naglašena u kontekstu stvaranja novih transnacionalnih društvenih prostora koji mogu daleko uvjerljivije opisati položaj migranata i potrebu za novim i djelatnim transnacionalnim konceptom državljanstva.

Asylum in Croatia

Azil u Hrvatskoj

Since 1997 Croatian authorities received more than 1000 asylum requests, but only four were granted (from 2006-2008). The first Asylum Act came into effect in 2004 and the second in 2008. The Ministry of the Interior and other competent ministries have yet not developed any strategic document regarding the integration of asylum seekers and asylum grantees into the Croatian society in general, as well as in the educational, employment, social care or health protection area. Through the campaign *Croatia - E(N)Den on Earth* the Center for Peace Studies tried to find answers to the question of why Croatian authorities are not willing to grant asylum, and why there was a lack of integrational policy and why the legislation is so restrictive and the institutions so passive? Through the direct work with asylum seekers we have gathered valuable experiences regarding their life in Croatia, what they deal with and expect, and whether they experience discrimination. Asylum seekers in Croatia come from Iraq, Afghanistan, Iran, Pakistan, Kosovo, Albania and other countries. Among them there are children, youngsters and adults.

Od 1997. hrvatske vlasti zaprimile su više od 1000 zahtjeva za azil. Ipak samo 4 izbjeglice dobile su status azilanta/ice. Prvi Zakon o azilu stupio je na snagu 2004., a drugi dopunjeni 2008. Ministarstvo unutarnjih poslova i druga ministarstva nisu razvili niti jedan strateški dokument o uključivanju i integraciji tražitelja/ica azila i azilanata/ica u hrvatsko društvo općenito kao niti u sustav obrazovanja, zapošljavanja, socijalne skrbi ili zdravstvene zaštite. Kroz kampanju *Hrvatska - (k)raj na zemlji*, Centar za mirovne studije pokušao je pronaći odgovore zašto Republika Hrvatska nije sklona dati azil izbjeglicama, zbog čega ne razvija sustav uključivanja i integracije izbjeglica u hrvatsko društvo, zašto je hrvatsko zakonodavstvo restriktivno, a institucije pasivne. Temeljem direktnog rada s tražiteljima/icama azila ostvarili smo vrijedna iskustva o njihovom boravku u Hrvatskoj, s iskustvima i očekivanjima te doživljavaju li diskriminaciju. Tražitelji/ice azila u Hrvatskoj dolaze iz Iraka, Afganistana, Irana, Pakistana, Kosova, Albanije itd. i među njima ima djece, mladih i odraslih osoba.

Fragments of Queer Migration

Dijelovi queer migracija

As the starting point for this presentation of queer migratory narratives in Croatia I chose Zrinjevac Park in Zagreb and June 29th 2002 – where and when the first Zagreb Pride was held. Relating to this space/point in time which is significant for the increased public visibility of the LGBTIQ community/movement in Croatia, six narratives unfold, embodying various forms of queer mobility. Five of them talk about journeys from small town/countryside environments to Zagreb, and one follows the personal story of a young queer scholar and activist who, for the last two years, lives, loves, works and travels between Zadar (Croatia) and Klagenfurt (Austria). The preliminary interviews' findings point to different backgrounds and reasons for migration: escaping homophobic violence and suffocating, the closed atmosphere of a small town and coming to the supposed security and anonymity of a bigger, urban space; a wish to preserve love and partnership and that romantic 'us' story, as the home is where he is; or simply expanding the successful trade business to the capital city. The issues of coming out, discrimination, queer spaces, support networks and plans/visions of transnational migration are thematized as the linking points between these quite different narratives.

Za početnu točku ovog predstavljanja naracija o queer migracijama u Hrvatskoj, izabran je park Zrinjevac u Zagrebu i 29. lipanj 2002. godine, tj. mjesto i vrijeme održavanja prvog Zagreb Pride-a. U odnosu na tu prostorno/vremensku točku značajnu za povećanu javnu vidljivost LGBTIQ zajednice/pokreta u Hrvatskoj, razvija se šest naracija koje utjelovljuju različite oblike queer pokretljivosti. Njih pet kazuje o putovanjima iz manjih mjesta/sredina u Zagreb, dok jedna prati osobnu priču mladog queer znanstvenika i aktivista koji, zadnje 2 godine, živi, voli, radi i putuje na relaciji Zadar (Hrvatska) – Klagenfurt (Austrija). Nalazi u početnim intervjuima upućuju na različite pozadine i razloge za migraciju: bijeg od homofobnog nasilja i *zagušujuće, zatvorene atmosfere* malog grada i dolazak u pretpostavljenu sigurnost i anonimnost većeg, urbanog prostora; želja za održavanjem ljubavi i veze i te *romantične 'mi' priče*, jer je *dom tamo gdje je on*; ili jednostavno proširivanje uspješnog trgovačkog posla u glavni grad. Pitanja coming out-a, diskriminacije, queer prostora, mreža podrške i planova/vizija o transnacionalnoj migraciji tematizirana su kao poveznice ovih prilično različitih naracija.

Park Zrinjevac, Zagreb

AMIR HODŽIĆ

Sociologist, sex gender relation theorist, activist / Sociolog, znanstvenik u oblasti rodni odnosa, aktivist, Zagreb.

External expert / Komentar:

NIKITA DHAWAN, Philosopher / Filozofkinja, Frankfurt am Main.

Recruitment

Regrutiranje

At the end of the 1950s a new form of migration was developed in Europe, the so called temporary economic migration, which led to the set up of new specific national minorities in Western Europe. Yugoslavia started participating in these migratory processes at the beginning of the 1960s, when many people moved work-wise temporarily to other countries. Their life was influenced through non-existing cross-national treaties and the existing political circumstances, further Yugoslavia did not intervene to better their situation, as their leaving was seen as a hostile act. As the whole reached larger dimensions the Yugoslavian government was forced into acting and positioning itself, it further had to recognise the pragmatic function as a kind of social programme – as it helped to reduce the unemployment within the country and to ensure monetary security at the point of take-off of the economic reforms. The lecture will discuss the beginning of the employment of Yugoslavian labour in other countries and the pertaining concept of the Yugoslavian government. It will try to answer questions, out of the perspective of the newly created legal regulations, regarding how power and policies tried to control migration.

Od kraja pedesetih godina XX veka Evropa se susrela sa jednom potpuno novom vrstom migracija tzv. privremnom ekonomskom migracijom, dovodeći do nastanaka svojevrsnih novih nacionalnih manjina u zapadnoj Evropi. Jugoslavija se vrlo rano uključila u ove migratorne procese, već na početku šezdesetih godina, kada su radnici počeli stihijski da odlaze na privremeni rad u inostranstvo. S jedne strane, nepostojanje državnih ugovora i postojeće političke prilike direktno su uticale na njihov život, s druge strane Jugoslavije nije preduzimala ništa da se njihov položaj olakša, jer se odlazak smatrao neprijateljskim aktom. Kada je pojava postala masovna, jugoslovensko rukovodstvo se suočilo sa ovim fenomenom, pokušavajući da se odredi prema odlascima, ali i da polako sagledava njihovu pragmatičnu funkciju, kao deo socijalnog programa. To je bio jedinstveni način da se u zemlji smanji nezaposlenost i obezbede preko potrebne devize na početku privredne reforme. Ovaj članak se bavi počecima zapošljavanja jugoslovenskih radnika u inostranstvu kao i koncepcijom jugoslovenske politike u vezi zapošljavanja jugoslovenske radne snage. Sagledavajući ovaj proces kroz donošenje nove pravne regulative u odnosu na migracione procese, pokušava se dati odgovor na pitanja, na koji način se menjao odnos vlasti prema ovom pitanju i kakve je ciljeve kontrolisanom migracijom želeo da postigne jugoslovenski politički vrh.

With opanci for a better tomorrow, newspaper Borba, 14.6.1969
Sa opancima u bolje sutra, list Borba, 14.6.1969.

VLADIMIR IVANOVIĆ

Historian / Povjesničar, Belgrade and/i Berlin.

External expert / Komentar:

EVELINE WOLLNER, Sociologist / Sociologinja, Vienna/Beč

SHOUT OUT

Ex-Yu in Vienna, broadcast on OKTO TV, Vienna, since 2004 / Ex-Yu u Beču, emisija na OKTO TV Beč od 2004 / <http://okto.tv>

Audio material often deconstructs scientific and documentary expectations, because it appeals to the guts of producers and consumers. Audio material – especially popular music – always works on emotions and moods, and thus it is not always objectively categorised when translated by the audience into an everyday. What are the goals of popular music which is produced for a specific migrant group (whether produced by the society itself or an institution)?

The research, on the audio material which is produced for and by a diaspora, will concentrate on two focal points – the so called identity-creating material (created/appointed by the community itself) on the one hand and the institutional (for example integratory audio CDs which are used in schools) on the other. The two starting points allow a dual setting within the grey area of sing along. The research will try to incorporate audio samples from all language areas of the project – which are chosen and found through interviews with producers and consumers.

Audio materijal često dekonstruira znanstvena i dokumentaristička očekivanja, budući da većinom apelira na osjećaje producenata i konzumenata, te se stoga ne može objektivno kategorizirati. Kod audio materijala, osobito kod popularne glazbe, većinom se radi o emocijama i raspoloženjima koje recipijenti prenose u svoju životnu svakodnevicu. Što su ciljevi popularne glazbe koja se producira za neku migranatsku grupu (svejedno da li od strane same grupe ili od strane neke institucije)?

Istraživanje o audio materijalu koji se producira od strane dijaspor e i za nju, koncentrira se na dva fokusa: materijal koji tzv. kreira identitet (stvara ga sama dijaspora) s jedne strane, i institucionalni (npr. glazbeni CD koji se koriste za poticanje integracije u školama) sa druge. Obije polazne točke dozvoljavaju dualni seting koji drži otvorenom sivu zonu za pjevanje uz to. Istraživanje će pokušati uključiti primjere iz svih jezičnih područja projekta – oni će npr. biti izabrani i pronađeni putem informacija iz intervjua sa recipijentima i producentima.

RUBY SIRCAR

artist and theorist / Znanstvenica i umjetnica, Vienna / Beč

External expert / Komentar:

FATIH AYDOĞDU, Artist, graphic designer, musician, DJ, Vienna and Istanbul / umjetnik, grafički dizajner, glazbenik, DJ, Beč i Istanbul

Croatia – E(N)Den on Earth

Hrvatska – (k)raj na zemlji

In July 2004 Croatian authorities implemented initially the Asylum Act. In the next two years 300 people asked for an asylum in our country, but nobody got it until November 2006. The movie unveils why Croatian institutions are not ready to cope with the integration of asylum grantees. The movie is based on the Center for Peace Studies' campaign for promoting the right to asylum.

U srpnju 2004. u Hrvatskoj je na snagu stupio Zakon o azilu. U sljedeće dvije godine 300 ljudi zatražilo je status azilanta u našoj zemlji. Prvi je odobren tek u studenom 2006. Odgovor zašto, nalazi se u filmu, a u otkrivanju nespremnosti hrvatskih institucija da se uhvati u koštac s integracijom potencijalnih azilanata/ica pratili smo kampanju Centra za mirovne studije koja teži promovirati pravo na azil.

Authors: Oliver Sertić, CPS Asylum Team
Director and Producer (Restart): Oliver Sertić
Co-producers: Emina Bužinkić, Gordan Bosanac (CPS), Magdalena Petrović (Fade IN)
Camera: Tatjana Božić, Josip Ivančić, Ana Hušman, Robert Raos, Srđan Kovačević, Tomislav Šango
Editor: Žarko Korać
Music: Filip Sertić, Blik
Production: Restart/Center for Peace Studies/Fade in
Length: 31 min.
Original languages: Croatia, Russian, Albanian, English

Autori: Oliver Sertić, Azil tim CMS-a
Redatelj i producent (Restart): Oliver Sertić
Pridruženi producenti: Emina Bužinkić, Gordan Bosanac (CMS), Magdalena Petrović (Fade IN)
Snimatelji/ce: Tatjana Božić, Josip Ivančić, Ana Hušman, Robert Raos, Srđan Kovačević, Tomislav Šango
Montaža: Žarko Korać
Glazba: Filip Sertić, Blik
Produkcija: restart/centar za mirovne studije/fade in
Trajanje: 31 min.
Originalni jezici u filmu: hrvatski, ruski, albanski, engleski

OLIVER SERTIĆ

Media activist, producer and journalist / Medijski aktivist, producent i novinar, Zagreb

Paper Dolls

Papirnat Lutke

"Paper Dolls" is a documentary film which explores changing patterns of global immigration and expanding notions of family, through the prism of a community of Filipino transvestites who live illegally in Israel. Cast out by their families because of their sexual and gender preferences, these people work six days a week as live-in, 24-hours-a-day-care givers (and in many cases as surrogate children) for elderly orthodox Jewish men, in order to earn money to send to their families in the Philippines that had rejected them. On their one free night per week, they pursue their own personal dreams as drag performers in the group they call "The Paper Dolls", in the relative freedom of cosmopolitan Tel Aviv. Despite of often having to deal with harsh working conditions, threats by street criminals, fear of terrorist bombings and the constant peril of deportation, The Paper Dolls demonstrate a rare generosity of spirit, humanity and lust for life.

„Paper Dolls“ je dokumentarni film koji istražuje promjenljivu sliku globalne imigracije i proširen pojam obitelji kroz prizmu zajednice filipinskih transvestita koji žive ilegalno u Izraelu. Izopčeni iz svojih obitelji zbog svojih seksualnih i rodni opredjeljenja, ti ljudi rade šest dana u tjednu, 24 sata dnevno kao kućni negovatelji (i u većini slučajeva kao zamjenska djeca) starijim ortodoksnim židovskim muškarcima, kako bi zaradili novac i poslali ga na Filipine, svojim obiteljima koje su ih odbacile. Svoju jedinu slobodnu večer u tjednu posvećuju vlastitom snu transvestitskih izvođača u grupi koju nazivaju „The Paper Dolls“ u razmjernoj slobodi kozmopolitkog Tel Aviva. Unatoč tome što moraju podnositi često teške uvjete rada, prijetnje uličnih zločinaca, strah od terorističkih bombardiranja i stalnu opasnost od deportacije, The Paper Dolls pokazuju rijetku velikodušnost, čovječnost i žudnju za životom.

Director & Screenwriter:
Tomer Heymann
Producers: Staanely Buchtel,
Cala (Claudia) Levin,
Tomer Heymann
Editors: Lavi Ben Gal
Cinematographer: Itai Raziel
Original Score: Eli Soorani

Režija i scenarij:
Tomer Heymann
Producenti: Stanley Buchtel,
Cala (Claudia) Levin,
Tomer Heymann
Montaža: Lavi Ben Gal
Kamera: Itai Raziel
Glazba: Eli Soorani

TOMER HEYMANN

Filmmaker / Filmski autor, Tel Aviv

Symposium: Programme

Friday, May 8, 2009

10.00 - 10.15	Welcoming addresses (Initiative Minderheiten, Queer Zagreb, Goethe Institut Kroatien)
10.15 - 10.30	Presentation of the project Good Luck!
10.30 - 10.45	Some aspects of migratory movements in Croatia - Vedran Horvat
10.45 - 11.00	Discussion
11.00 - 11.30	Break
11.30 - 13.00	The Golden East Presentation of preliminary research material - Gamze Ongan Feedback by external expert - Sabine Strasser Discussion
13.00 - 15.00	Lunch break
15.00 - 16.30	Queer Migration Presentation of preliminary research material - Amir Hodžić Feedback by external expert - Nikita Dhawan Discussion
16.30 - 17.00	Break
17.00 - 18.30	Asylum in Croatia - Emina Bužinkić Screening: „Croatia E(N)Den on Earth“ (Croatia, 2006) Discussion

Evening programme - Queer Zagreb Festival

Saturday, May 9, 2009

10.00 - 11.30	Recruitment Presentation of preliminary research material - Vladimir Ivanović Feedback by external expert - Eveline Wollner Discussion
11.30 - 12.00	Break
12.00 - 13.30	Shout out Presentation of preliminary research material - Ruby Sircar Feedback by external expert - Fatih Aydoğdu Discussion
13.30 - 15.30	Lunch break
15.30 - 16.30	Concluding session
16.30 - 17.00	Break
17.00 - 19.00	Screening: „Paper Dolls“ (Israel, 2006) Discussion with director Tomer Heymann

Evening programme - Queer Zagreb Festival

Simpozij: Program

Petak, 8. svibanj 2009

10.00 – 10.15	Uvodne riječi (Initiative Minderheiten, Queer Zagreb, Goethe Institut Kroatien)
10.15 – 10.30	Predstavljanje projekta Puno sreće!
10.30 – 10.45	Neki aspekti migracijskih tokova u Hrvatskoj - Vedran Horvat
10.45 – 11.00	Diskusija
11.00 – 11.30	Pauza
11.30 – 13.00	Zlatni istok Predstavljanje početnog istraživačkog materijala - Gamze Ongan Komentar - Sabine Strasser Diskusija
13.00 – 15.00	Ručak
15.00 – 16.30	Queer migracije Predstavljanje početnog istraživačkog materijala - Amir Hodžić Komentar - Nikita Dhawan Diskusija
16.30 – 17.00	Pauza
17.00 – 18.30	Azil u Hrvatskoj - Emina Bužinkić Projekcija filma „Hrvatska, (k)raj na zemlji“ (Hrvatska, 2006.) Diskusija

Večernji program - Queer Zagreb Festival

Subota, 9. svibanj 2009

10.00 – 11.30	Regrutiranje Predstavljanje početnog istraživačkog materijala - Vladimir Ivanović Komentar - Eveline Wollner Diskusija
11.30 – 12.00	Pauza
12.00 – 13.30	Shout out Predstavljanje početnog istraživačkog materijala - Ruby Sircar Komentar - Fatih Aydoğdu Diskusija
13.30 – 15.30	Ručak
15.30 – 16.30	Završne riječi
16.30 – 17.00	Pauza
17.00 – 19.00	Projekcija i predstavljanje filma „Paper Dolls“ (Izrael, 2006.) Diskusija sa redateljem Tomerom Heymannom

Večernji program - Queer Zagreb Festival

The symposium is part of the project
Good Luck! Migration Today - Perspectives from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul

05. - 07. October 2007

1. Translocal meeting, University Zagreb

09. - 12. October 2008

2. Translocal meeting , Cihangir Hotel, Istanbul

06. - 07. February 2009

Research workshop, Depot, Vienna

08. - 09. May 2009

Symposium: *New Perspectives. Migration in the Central and Southeast European Region*
Goethe-Institut Kroatien, Zagreb

10. May 2009

3. Translocal meeting, Goethe-Institut Kroatien, Zagreb

November / December 2009

Exhibition: Kontekst Galerija, Belgrade

March - May 2010

Documentary exhibition: *Good Luck! Migration Today - Perspectives from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul*

Art exhibition: Spaces of Migration
Semperdepot, Vienna

October - November 2010

Documentary exhibition: *Good Luck! Migration Today - Perspectives from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul*

Çırağan Su Deposu, Istanbul

Simpozij je dio projekta

Puno sreće! Migracija danas - perspektive iz Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula

05. - 07. listopada 2007.

1. translokalan susret, Sveučilište Zagreb

09. - 12. listopada 2008.

2. translokalan susret, Cihangir Hotel, Istanbul

06. - 07. veljače 2009.

Istraživačka radionica, Depot, Beč

08. - 09. svibnja 2009.

Simpozij: *Nove perspektive. Migracija u centralnoj i jugoistočnoj europskoj regiji*
Goethe Institut Kroatien, Zagreb

10. svibnja 2009.

3. translokalan susret, Goethe Institut Kroatien, Zagreb

Studeni / prosinac 2009.

Izložba: Kontekst Galerija, Beograd

Ožujak - svibanj 2010.

Dokumentarna izložba: *Puno sreće! Migracija danas - perspektive iz Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula*

Umjetnička izložba: Prostori migracije
Semperdepot, Beč

Listopad - studeni 2010.

Dokumentarna izložba: *Puno sreće! Migracija danas - perspektive iz Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula*

Çırağan Su Deposu, Istanbul

Stories narrating structures

Povijesti pripovijedaju strukture

Case-based research, built on a specific place, date and incident are the red-thread of the research: narrating stories of migration. The cases are linked to biographies. Thus personal relations may be created and a larger social interrelation made visible. The Goethe Institute Istanbul as a place, for example, narrates of the change in entry terms and the shift of borders into the migrants country of origin, as since 2007 third-country citizens have to pass a compulsory German language course prior to emigration. The choice of case depends on the personal interest of every researcher and is embedded into the larger unit theme. Thus the theme of "Regulation/De-regulation" is researched at different geographic places: in Istanbul it will focus on the Goethe Institute's "Language Courses"; research in Austria will apply itself to the expansion of the Schengen Border in 2007, border policies and security discourses; while in Croatia the situation of (illegalised) refugees will be under discussion. The various focal points of each topic are the allowance of the local specifics. It's goal being a transnational comparison of the individual local perspective onto the topic. The cases are to be narrated along different sources, which articulate plural points of view, such as interviews (with refugees, civil servants, activists etc.), films, news articles, official and private documents as well as personal belongings (photos, music etc.).

Primjeri koji polaze od konkretnog mjesta, trenutka i događaja, čine nit koja se provlači kroz istraživanje. Polazeći od toga, pripovijedaju se povijesti migracije. Primjeri su skupčani sa biografijama. Time se mogu stvoriti osobne relacije, te, njihovim uklapanjem u veći društveni kontekst, ukazati na strukturalne uvjete, kao što su zakonske ili ekonomske promjene. Mjesto Goethe Institut Istanbul pripovijeda npr. o izmijenjenim uvjetima ulaska u zemlju i pomjeranju granica u zemlju podrijetla migranata. Jer, od 2007. godine državljani tzv. trećih zemalja moraju prije ulaska u zemlju pohađati obavezne tečajeve njemačkog jezika. Izbor i pravac primjera određen je u velikoj mjeri osobnim interesovanjima pojedinih istraživača i uklopljen u nadređene tematske jedinice. Tako će se tema „Reguliranje/dereguliranje“ osvijetliti sa više geografskih mjesta: u Istanbulu na temelju „tečajeva jezika“ na Goethe institutu; istraživanje u Austriji posvećeno je – polazeći od širenja granica Schengena 2007 – graničnim politikama i sigurnosnim diskursima, dok će se u Hrvatskoj predstaviti situacija (ilegaliziranih) izbjeglica. Različito fokusiranje težišta jedne teme treba ukazati na lokalne prilike. Cilj je transnacionalna usporedba lokalnih perspektiva u odnosu na jednu temu. Te primjere treba pripovijedati na temelju najrazličitijih izvora i time artikulirati pluralna stanovišta, a to su npr. intervjui (sa izbjeglicama, službenicima, aktivistima itd.), filmovi, novinski članaci, službeni i osobni spisi te osobni predmeti (fotografije, glazba itd.).

Spaces of Migration

Prostori migracije

(working title / radni naslov)

According to the author Dubravka Ugrešić there are two categories of refugees: those with photos (of their left behind houses, homeland and family) and those without. This is an unconventional but revealing remark on the impact of images within the placement processes of migrant subjects. If migration most literally signifies spatial change and the possession of images is significantly valued – then one must ask for the relation between images of migration and migrant spaces. The exhibition's artistic contributions are dedicated to the functioning of (material and immaterial) images in relation to everyday life, cultural statements and political articulations by migrants, as well as the question of how to “adequately” depict migration. The exhibition is bent on approaching spaces of migration through typological representation – through a range of different image types: from dreamlike sequences to the re-enactment of previous experiences. The emphasis is set on transitory spaces, contact zones, mental and media spaces of memory and utopias, as well as transnational social spaces.

Po razlikovanju spisateljice Dubravke Ugrešić postoje izbjeglice sa fotografijama (njihove napuštene kuće, domovine, obitelji) i one bez fotografija – nekonvencionalna, pa ipak jasna opaska za značaj slika u procesima promjene mjesta migranatskih subjekata. Ako migracija u najbukvalnijem smislu riječi označava promjenu u prostoru i ako se posjedovanju slika zbilja pripisuje takva vrijednost, onda treba postaviti pitanje o relacijama između slika migracije i migranatskih prostora. Umjetnički radovi za izložbu posvećuju se funkciji (materijalnih i nematerijalnih) slika u svakodnevnim životnim kontekstima, kulturnim i političkim artikulacijama migranata, ali i pitanju o „primjerenom“ slikovitom predstavljanju migracije. Izložba se, preko niza tipova slika, koji se kreće od sanjarskih sekvenci do oponašanja ranijih iskustava, nastoji približiti tipološkom predstavljanju prostora migracije. Težišta su pritom na tranzitnim prostorima, kontaktnim zonama, mentalnim i medijalnim prostorima sjećanja i utopije, kao i na transnacionalnim socijalnim prostorima.

Deniz Sözen, 26. May 2008 Pitfield Street, from the series Home Stories/Public Diary Project, Video, 2008

Colophon

Tim i partneri

Curatorial board Vienna / Kuratorij Beč

Project management / Vodstvo projekta
Project coordination / Koordinacija projekta
Head of research / Vodstvo istraživanja
Lecture series Vienna / Predavanja Beč
Zagreb

Belgrade / Beograd

Istanbul
Art exhibition / Umjetnička izložba
Translation / Prijevod
Mediation programme / Medijacija
Graphic design / Grafika
Exhibition design / Oblikovanje izložbe
Finances / Financije
Office / Tajništvo
Coordination / Koordinacija ERSTE Stiftung

Partners / Partneri

Vida Bakondy, Simonetta Ferfaglia, Jasmina Janković, Cornelia Kogoj, Gamze Ongan, Heinrich Pichler, Ruby Sircar, Renée Winter
Cornelia Kogoj
Vida Bakondy, Cornelia Kogoj
Vida Bakondy, Ruby Sircar
Renée Winter, IWK: Thomas Hübl
Amir Hodžić (coordination / koordinacija), Vedran Horvat, Center for Peace Studies: Emina Bužinkić, Julija Kranjec, Drago Župarić
Jelena Đorđević, Vladimir Ivanović, Kontekst galerija: Vida Knežević, Ivana Marjanović, Marko Miletić
Dilman Muradoğlu (coordination / koordinacija), Bilgi University: Pınar Uyan
Christian Kravagna
Jasmina Janković, Silvija Kalember, Gamze Ongan, Tim Sharp, Ruby Sircar
trafo.K
gangart
gangart
Sabine Schwaighofer
Helga Kovrigar
Christiane Erharter

ERSTE Stiftung www.erstestiftung.org,
gangart www.gangart.org
Peregrina - Beratungsstelle für Migrantinnen www.peregrina.at
Akademie der Bildenden Künste www.akbild.ac.at
trafo.K - Büro für Ausstellungsvermittlungen www.trafo-k.at
Institut für Wissenschaft und Kunst (IWK) www.univie.ac.at/iwk
Demokratiezentrum Wien www.demokratiezentrum.org
Queer Zagreb www.queerzagreb.org
Goethe Institut Kroatien www.goethe.de/ins/hr/zag/deindex.htm
Center for Peace Studies Zagreb www.cms.hr
Institute for Migration www.imin.hr
WHW Zagreb www.whw.hr
Kontekst Galerija www.kontekstgalerija.org
Anti Trafficking Center Belgrade www.atc.org.yu
Migration Department Bilgi University Istanbul www.international.bilgi.edu.tr

ERSTE foundation is main partner of the project Good Luck! Migration Today - Perspectives from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul.
ERSTE zaklada je glavni partner projekta Puno sreće! Migracija danas - perspektive iz Beča, Beograda, Zagreba i Istanbula

SYMPOSIUM / SIMPOZIJ

New Perspectives. Migration in the Central and Southeast European Region
Nove perspektive. Migracija u centralnoj i jugoistočnoj europskoj regiji

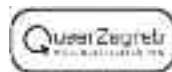
Coordination / Koordinacija

Amir Hodžić (Zagreb) and Vida Bakondy (Vienna), Assistance: Karla Horvat-Crnogaj (Zagreb)

Partners / Partneri
Translation / Prijevod

Queer Zagreb, Goethe Institut Kroatien, Center for Peace Studies Zagreb
Jasmina Janković, Silvija Kalember, Ruby Sircar

Cooperation partners /
Kooperacijski partneri:

Powered by /
Subvencionirano
iz sredstava:

ERSTE Stiftung

bm:uk

WKO.at

Gumpendorfer Straße 15/13
A-1060 Wien
Tel: (+43 1) 966 90 01
www.initiative.minderheiten.at
www.gastarbajter.at

Imprint / Impresum:

Initiative Minderheiten, Wien
Queer Zagreb
Editorial staff / Kredništvo: Cornelia Kogoj,
Vida Bakondy, Amir Hodžić
Graphic design / Grafičko oblikovanje: gangart
Cover Photo / Foto na naslovnici:
Christian Müller (www.electric-tales.net)
Print / Tisak: Schreier & Braune

New Perspectives:
Migration in the Central and
Southeast European Region
Symposium
08-09 05 2009

The symposium is part of the project

GOOD LUCK! Migration Today

Perspectives from Vienna, Belgrade, Zagreb and Istanbul

